

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINEGA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secf. III*: P. Calavrezo cu frații E. Ionescu.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Adela general I. Cotrutz, ca tutoare, cu Elena Bălăcescu și alții.

Curtea de apel din București, secțiunea II: Matilda A. Arhimandrescu cu Ministerul de finanțe.

Tribunalul județului Putna, secțiunea II: I. Dimancea cu Paulina Cernat și altul.— *Observație de S. R.*

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 5 Iunie 1909

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

P. Calavrezo cu frații E. Ionescu

VÂNZARE.— CUMPĂRĂTOR.— NEPRIMIREA MĂRFEI.— EXECUTARE COACTIVĂ.— SOMAȚIUNE VÂNZĂTORULUI.— TERMENUL ÎN CARE TREBUE FĂCUTĂ.— ART. 68 CODUL COMERCIAL.

VÂNZARE.— VÂNZĂTOR.— DACĂ POATE SUPRIMA PREDAREA MĂRFEI SUB MOTIV CĂ CUMPĂRĂTORUL N'ARE CUI FACE REVINDEREA.

1° Dispozițiunile art. 68 codul comercial obligă numai pe cumpărătorul care recurge la executarea coactivă prevăzută de acest text de lege de a somă pe vânzător ca să-și execute obligațiunea contractuală, fără însă a subrogă executarea coactivă la facerea unei somațiuni înăuntrul termenului în care partea eră datoare să-și execute obligațiunea, astfel că o somație chiar posterioară trebuie să producă aceleași efecte ca și aceea ce ar fi fost făcută imediat după expirarea termenului contractual.

2° Vânzătorul nu poate suprimă predarea mărfii

cumpărate sub pretext că n'a găsit cumpărătorul cui să revândă marfa, fiindcă aceasta ar echivală cu rezilierea contractului sinalagmatic prin voința unilaterală a vânzătorului, ceea ce este contrar legii.

No. 146.— Casată, în urma recursului făcut de P. Calavrezo, deciziunea comercială No. 49 din 1908, a Curței de apel din București, dată în proces cu frații E. Ionescu.

S'au ascultat: d-nii avocați I. G. Saita și T. Popovici, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Chr. Dimopol, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra ambelor motive de casare invocate:

«Exces de putere și violarea art. 68 codul comercial.

«Am chemat în judecată pe frații Ionescu să fie condamnați a-mi plăti: a) suma ce au încasat dela mine peste valoarea cantităților de lemne predate; b) daune-moratorii pentru neexecutarea la timp a contractului din partea d-lor; c) diferența de preț ce am fost nevoit a plăti în plus pentru a-mi procura cantitatea de lemne nepredată.

«Cu toate că înainte Curței de fond am stabilit și Curtea constată prin deciziunea sa: a) că frații Ionescu mi-au vândut o cantitate de lemne; b) că vânzătorii nu și-au executat angajamentul decât în parte; c) că, în urma somațiunei ce le-am făcut, am cumpărat, prin sindicul Bursei, cantitatea de lemne nepredată, pentru care am fost nevoit de a plăti un plus de lei 28.520, bani 60, peste prețul convenit cu d-lor.

«Totuș Curtea imi acordă numai restituirea sumei încasată de frații Ionescu în plus peste valoarea lemnului ce mi-au predat, și daune-moratorii, imi respinge însă cererea de a se obligă vânzătorii de a-mi plăti suma cheltuită de mine în plus pentru a-mi procura cantitatea de lemne nepredată. În sprijinul concluziunilor sale, Curtea de fond pune următoarele două motive: a) că nu am dovedit a fi avut nevoie de lemnele nepredate și cumpărate de mine dela altul; b) Curtea deduce o renunțare din parte-mi la executarea contractului din faptul că nu am executat pe vânzătorii la termen, ei mai târziu.

«Judecând astfel, Curtea nu interpretă, ei introduce dispozițiuni noi în art. 68 codul comercial, care nu impune cumpărătorului de a dovedi că ar avea nevoie de lucrul cumpărat și nici nu limi-

tează exercițiul acestui drept într'un termen determinat, și comite și un exces de putere dintr'un indoit punct de vedere, și anume: a) judecând că ar trebui să dovedesc nevoia de lemnele cumpărate și stabilind astfel principiul că vânzătorul poate refuza predarea lucrului vândut, când cumpărătorul nu dovedește că ar avea nevoie de el; b) deducând o renunțare din parte-mi la executarea contractului, prin faptul că nu am cerut executarea la termen, ci mai târziu, și stabilind astfel principiul că creditorul renunță la obligație, ordecâteori el întârzie de a executa pe debitorul său la scadență.

II. «Exces de putere și eroare grosieră de fapt.

«Curtea mai comite un exces de putere, o eroare grosieră de fapt și cade în contradicție cu sine însăși, atunci când îmi respinge cererea de a mi se plăti diferența de preț, bazându-se pe faptul că n'am dovedit că așa fi avut necesitate de lemnele ce mi-am procurat din altă parte, deși recunoaște că este just de a mi se acorda daune moratorii, bazându-se pe faptul că nu sunt negustor de lemne în cantități mari, având afaceri întinse cu autorități și particulari».

Având în vedere că, prin deciziunea atacată cu recursul de față, instanța de fond constată că, între Calavrezo și frații Ionescu, s'a încheiat un contract, prin care aceștia din urmă se obligau a predă celui dintâiu, în gara Pucioasa, 700 vagoane lemne, iar în urma unei modificări a acelu contract, vânzătorii și-au luat îndatorirea a predă, tot la locul sus arătat, 11.400 metri cubi de lemne, așezați în figuri; că, din culpa vânzătorilor, până la Maiu 1906, data expirării termenului de predare, ei n'au adus decât 1732 m. c.; că, în Septembrie acelaș an, Calavrezo somează pe frații Ionescu ca, în termenul de 15 zile dela primirea somațiunei, să aducă restul lemnelor; că, vânzătorii neindeplinindu-și obligațiunea contractuală nici în acest termen, Calavrezo, uzând de facultatea acordată de art. 68 codul comercial, cumpără, prin sindicul Bursei, cantitatea de metri cubi de lemne nepredată de vânzătorii și, de altă parte, le intentează acțiune pentru a fi condamnați să-i restituie 10.050 lei, plătiți peste prețul lemnelor predate până atunci, — 28.520 lei, diferența în plus, între prețul stipulat prin contract și acela cu care a cumpărat lemnele prin agentul public, și o altă sumă drept daune-interese;

Considerând că instanța de fond, după ce constată faptele așa cum sunt expuse mai sus, stabilește că frații Ionescu sunt în culpă, și că deci art. 68 codul comercial ar fi aplicabil; apoi adaogă că sus numitul cumpărător n'are drept la diferența de preț, de oarece n'a probat necesitatea în care s'ar fi aflat ca să-și procure alte lemne prin sindicul bursei; că, în adevăr, zice Curtea, contractele ce Calavrezo pretinde că încheiase cu diferite autorități și cu alți particulari pentru furnizarea de lemne nu erau exigibile în acelaș timp în care frații Ionescu erau ținuți să predea cantitatea de lemne sus indicată; că, afară de aceasta, zice Curtea de apel, Calavrezo necerând lemnele în timpul dela 25 Februarie—1 Maiu 1906, frații Ionescu, din această împrejurare, au putut să creadă în renunțarea lui Calavrezo la acel contract; că nici somațiunea dela 13 Septembrie nu face vre-o probă, întrucât

eră imposibilitate materială ca frații Ionescu să satisfacă cererea cumpărătorului într'un așa scurt timp; că totuș Curtea stabilește culpa vânzătorilor, dar pe baza dreptului civil, și-i condamnă să plătească, pe lângă suma ce o dețineau fără cauză, 2.000 lei daune-interese;

Considerând că instanța de fond decizând că nu se putea recurge în speță la executarea coactivă, prevăzută de art. 68 codul comercial, pentru că vânzătorii n'au fost somați să-și execute obligațiunea lor în timp util, adică în toată durata contractului, 25 Februarie—Maiu 1906, prin această interpretare, Curtea de apel adaogă o dispoziție nouă la legea în vigoare, pentru că în nici o parte a suscitatalui text, legiuitorul nu subordonă executarea coactivă la facerea unei somațiuni în intrul termenului în care partea eră datoare să-și execute obligațiunea; că dar, o somațiune posterioară trebuie să producă acelaș efect ca și aceea ce ar fi fost făcută imediat după expirarea termenului contractual; că este netăgăduit, cu toate acestea, că dacă partea care nu e în culpă, cu rea credință și în spirit de speculație, ar lăsa să treacă un timp mai mult sau mai puțin lung dela expirarea termenului din contract, fără ca să ceară executarea contractului și a pretinde o asemenea aducere la îndeplinire într'un moment când fluctuațiunea prețurilor ar fi favorabilă ei și păgubitoare pentru cealaltă parte, la un asemenea caz, instanța de fond ar putea să deducă, din faptele și împrejurările cauzei, că partea ce cere executarea tardivă renunțase la contract;

Considerând însă că, în speță, Curtea de apel nu stabilește nici o împrejurare din care să-și fi format convingerea că sus numitul cumpărător a urmărit un câștig nelegitim și păgubitor pentru vânzătorii; că lipsa de somațiune ce zice Curtea de apel că trebuia să se facă în intrul termenului prevăzut de contract, nu poate fi privită ca o renunțare la contract, pentru că legea, cum s'a arătat, permite să se facă o punere în întârziere și după expirarea termenului stipulat de parte; că, pe lângă aceasta, Curtea de apel constată că, la expirarea termenului, Maiu 1906, Calavrezo plătise, peste prețul celor 1732 m. c. de lemne, suma de 10.050 lei, mai mult decât costul unui quart din cantitatea lemnelor nepredate;

Că, dar, faptul acesta, că deși cumpărătorul răspunsese o așa însemnată parte din preț, totuș el renunțase la efectele contractului, expunându-se încă și la daune, acest fapt rămâne fără nici o explicațiune din partea instanței de fond, care susține că cel ce plătise prețul renunțase la contract;

Considerând că instanța de fond, după ce afirmă că cumpărătorul renunțase la contract, pentru că n'a pus în întârziere pe vânzător până la expirarea termenului de predare lemnelor, mai susține că și chiar dacă ar fi făcut somația aceasta în timpul pe care Curtea îl crede util, adaogă că nici în astfel de ipoteză nu are drept la diferența de preț, pentru că n'a probat că el a avut vre-o pa-

gubă din neexecutarea vre-unui contract ce și el ar fi avut, la rândul său, cu altcineva pentru revinderea aceluiași lemn;

Considerând că această teorie e inadmisibilă în fața textului art. 68 cod. com.; că, în adevăr, în comerț, neguțătorul care cumpără marfa și Curtea de fond nu tăgăduiește că sus numitul Calavrezo e comerciant de lemne, e presupus că o cumpără ca s'o revândă, la momentul oportun, cui va găsi;

Că, dar, vânzătorul nu poate suprima predarea mărfii cumpărate, sub pretext că n'a găsit cumpătorul cui să revândă marfa, fiindcă aceasta ar echivala cu rezilierea contractului sinalagmatic prin voința unilaterală a vânzătorului, ceea ce e contrar legii;

Că instanța de fond, invocând sus arătatul argument pentru a privă pe Calavrezo de dreptul său la plata diferenței de preț, a violat dispozițiunile art. 68 codul comercial;

Că, dar, motivele de recurs sunt fondate și cată a se admite.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 22 Iunie 1909

Președinta d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Adela general I. Cotrutz, ca tutoare, cu Elena Bălăcescu și alții

ACȚIUNE ÎN REDUCȚIUNE.— REZERVA LEGALĂ.— CONTRA CUI POATE FI EXERCITATĂ ACEASTĂ ACȚIUNE.— ART. 751, 752, 713 ȘI 841 CODUL CIVIL.

SEZINĂ.— SUCCESIBIL SEZINAR.— RENUNȚAREA LA SUCCESIUNE.— TERMEN.— CHEMARE ÎN JUDECATĂ.— DISCUTAREA CALITĂȚII SALE.— DOVADĂ LEGIUITĂ A REPUDIIEI SUCCESIUNEI.

APEL.— CERERE NOUĂ.— INADMISIBILITATE.— ACȚIUNE ÎN RAPORT.— DACĂ POATE FI FORMULATĂ PENTRU PRIMA OARĂ ÎN APEL, CÂND LA PRIMA INSTANȚĂ ACȚIUNEA INTENTATĂ ERA ÎN REDUCȚIUNE.— ART. 327 PR. CIVILĂ.

1° Acțiunea în reducere fiind sancțiunea rezervei legale stabilită de legiuitor prin art. 841 codul civil, poate fi exercitată fie contra unui donatar străin de succesiune, fie contra unui succesibil donatar care renunță la moștenire, fie contra unui succesibil donatar cu dispensă de raport; nu poate fi exercitată însă contra unui succesibil donatar fără dispensă de raport, care primește moștenirea, acesta fiind ținut să raporteze liberalitatea ce i s'a făcut pentru a stabili egalitatea ce trebuie să predomină între toți descendenții ce vin la moștenirea ab intestat a aceluiaș donator.

2° Succesibilul sezinar investit de drept cu moștenirea din momentul deschiderii ei, este erede,

sub condițiunea rezolutorie a renunțării, și deși are 30 de ani ca să renunțe, totuș, când este chemat în judecată, după expirarea termenelor legale, printr'o acțiune care pune în discuție calitatea lui, el trebuie atunci să se pronunțe, și dacă se decide pentru renunțare, este obligat a prezenta înaintea instanței dovezile legiuite că a repudiat succesiunea, în caz contrariu urmând a fi considerat ca moștenitor pur și simplu.

3° Potrivit art. 327 pr. civilă, în apel nu se poate face nici o cerere nouă care nu s'a făcut la prima instanță, afară numai de compensații sau cereri cari să serve ca mijloace de apărare la acțiunea principală.

Astfel, acțiunea în reducere neconfundându-se cu acțiunea în raport, și între ele existând deosebiri importante, nu se poate cere pentru prima oară în apel raportul unei donațiuni, când acțiunea intentată la prima instanță a avut de obiect exclusiv reducerea ei ca întrecând cotitatea disponibilă.

No. 198.— Adela general I. Cotrutz, în calitate de tutoare, a făcut apel în contra sentinței tribunalului Ilfov secția III, No. 362 din 1906, dată în proces cu Elena Bălăcescu și alții.

S'au ascultat: d-l avocat Toneanu, în desvoltarea motivelor de apel; d-nii avocați V. Bălăcescu și C. Panaitescu, în combateri; d-l procuror Gr. Drăghici, în concluziuni.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Adela general I. Cotrutz, în calitate de tutoare a minorilor Cotrutz, în contra sentinței tribunalului Ilfov secția III cu No. 362 din 18 Mai 1906;

Având în vedere că prin această sentință tribunalul a respins, ca nefondată, acțiunea intentată de generalul I. Cotrutz precum și aceea intentată de Adela general Cotrutz în calitate de tutoare legală a minorilor săi fii Dimitrie și Florica; și a respins, ca fără interes, acțiunea reconvențională făcută de Societatea Creditului Funciar Urban din București condamnând pe tutoarea Adela general Cotrutz să plătească lui Victor Bălăcescu și Societ. Creditului 100 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere că generalul Cotrutz, prin acțiunea intentată contra Elenei V. Bălăcescu în ziua de 7 Octombrie 1899, cere ca aceasta să fie condamnată: 1) a-i delăsa, în plină proprietate, jumătate din imobilul situat în București str. Primăverei No. 28 (astăzi 38) ce i se cuvine moștenire dela mama sa Elena Cotrutz; 2) să i se plătească suma de lei 35.000, jumătate din împrumutul făcut la Societatea Creditului Funciar Urban din Bucu-

rești asupra acestui imobil, cu dobânda legală dela data ridicării acestei sume și până la achitare ;

Că la 25 Aprilie 1900, Societatea Creditului Funciar Urban intervine în proces ca să și conserve intacte drepturile ce i conferă ipoteca constituită de intimată ; că la 29 Noembrie 1901, general I. Cotrutz, printr'un supliment făcut la acțiunea sa, cere ca să fie condamnat și Victor Bălăcescu, împreună cu soția sa, ca să restituie imobilul pe jumătate și suma de lei 35000 sau imobilul liber de orice sarcină ;

Că printr'un al II-lea supliment de acțiune, Adela general Cotrutz, în calitate de tutoare a minorilor săi copii, chiamă în judecată pe Societatea Creditului Funciar Urban din București pentru a se vedea anulat actul de ipotecă intervenit între Credit și soții Bălăcescu, în ce privește jumătatea imobilului din București str. Primăverei No. 28 (38) ;

Că la 3 Mai 1905, prin cererea reconvențională, Societatea Creditului Funciar pretinde, ca în cazul când s'ar admite acțiunea, să fie obligați minorii defunctului general Cotrutz a plăti Elenei V. Bălăcescu, debitoarea ipotecară, valoarea construcțiilor și îmbunătățirilor făcute pe imobil dela 1878, recunoscându-i-se și dreptul de retențiune, și că această sumă să fie integral adjutecată Societății Creditului în comptul și în achitarea creanțelor ipotecare ;

Având în vedere susținerile orale și concluziunile scrise precum și actele prezentate și cele aflate la dosarul cauzei ;

Având în vedere că din aceste acte și din desbaterile urmate se constată, în fapt, că Elena Cotrutz având doi fii, pe generalul I. Cotrutz și pe C. D. Cotrutz, face în 1878 donație nepoatei sale Elena, fiica lui Constantin Cotrutz, casele din str. Primăverei No. 28, prin actul autentificat de tribunalul Ilfov secția III sub No. 1431 din 11 Martie ; că după încetarea ei din viață în 1884, și prin urmare, după deschiderea succesiunii, general I. Cotrutz, moștenitor al mamei sale, recunoaște de bună donația făcută de aceasta nepoatei sale de frate, Elena, declarând că nu are nici o pretențiune asupra acelor case, prin actul autentificat de tribunalul Covurlui secția I. sub No. 838 din 16 Septembrie 1885 ; că posterior, general I. Cotrutz căsătorindu-se și având un prim copil în 1887, din această căsătorie el cere, prin acțiunea de mai sus, dreptul său de moștenire asupra caselor donate de mama sa, pe motiv, că dobândind un fiu, recunoașterea donațiunii făcută de dânsul în 1885 este nulă pentru supravvenire de copil, în conformitate cu art. 836 codul civil ;

Având în vedere că înaintea primei instanțe, cerându-se a se preciza natura acțiunii intentate, reclamantul a declarat formal, după cum se constată din concluziunile scrise aflate la dosar, că înțelege să exercite acțiunea în reducțiune a actului de donațiune din 1878, deoarece rezerva sa legală este atinsă prin acea liberalitate ; că tribunalul, prin sentința apelată judecând acțiunea ca o acțiune în reducțiune a respins-o tocmai pe motivul

că nu se dovedește că donațiunea excede cotitatea disponibilă, după ce constatase mai întâi, cu drept cuvânt, că recunoașterea din anul 1885 făcută de general I. Cotrutz constituia o liberalitate care, în conformitate cu dispozițiunea art. 836 codul civil, a fost de drept revocată prin dobândirea unui copil legitim, revocarea care nu este susceptibilă de renunțare ;

Având în vedere că Adela general Cotrutz ca tutoare legală susține prin apelul său, în prim rând, că dacă, în speță, ar fi vorba de o donațiune supusă acțiunii în reducțiune, rău tribunalul a considerat că rezerva nu este atinsă, iar în al II-lea rând, că în speță nu este chestiunea de reducțiune, ci de raport, și cere ca Elena Bălăcescu să fie obligată a raporta la masa succesiunii defunctei Elena Cotrutz imobilul donat în 1878 de aceasta, pentru ca dânsul să poată lua jumătate prin împărțire ;

Considerând, în drept, în privința primei susțineri, că după dispozițiunile art. 751, 752 și 753 codul civil, descedentele care vine la succesiune împreună cu frații sau surorile sale sau cu descendenții acestora, trebuie să raporteze coerezilor săi tot ce a primit dela defunct prin dar, afară de cazul când donatoarele a dispus altfel ; că eredele care renunță la succesiune poate reține darul sau legatul ce i s'a făcut în limitele părții disponibile ; că donatarul care nu avea calitatea de a moșteni în momentul donației, dar care avea această calitate la epoca deschiderii succesiunii, este obligat de a face raport dacă donatorul nu l-a dispensat de aceasta ;

Considerând că acțiunea în reducțiune, fiind sancțiunea rezervei legale, stabilită de legiuitor prin art. 841 codul civil, poate fi exercitată fie contra unui donatar străin de succesiune, fie contra unui succesibil donatar care renunță la moștenire, fie contra unui succesibil donatar cu dispensă de raport ; că ea însă nu poate fi exercitată contra unui succesibil donatar fără dispensă de raport, care primește moștenirea, dânsul fiind ținut, conform articolelor sus citate, să raporteze liberalitatea ce i s'a făcut pentru a stabili egalitatea ce trebuie să predomină între toți descendenții ce vin la moștenire ab-intestat a aceluiaș donator ;

Considerând că succesibilul sezinar, investit de drept cu moștenirea din momentul deschiderii ei, este erede sub condițiunea rezolutorie a renunțării ; că deși are 30 de ani ca să renunțe, totuș, când este chemat în judecată după expirarea termenului legal, printr'o acțiune care pune în discuțiune calitatea lui, el trebuie atunci să se pronunțe, și dacă se decide pentru renunțare, este obligat a prezenta înaintea instanței dovada legiuită că a repudiat succesiunea, căci altminterlea se consideră ca moștenitor pur și simplu ;

Considerând, în fapt, că nu se contestă că intimata Elena Bălăcescu, fiind nepoată de fiu a donatoarei Elena Cotrutz, are vocațiune la succesiunea ei, și că este erede sezinară ;

SECȚIUNEA II

Audiența dela 14 Maiu 1909

Președința d-lui Al. Alesiu, consilier

Matilda A. Arhimandrescu cu Ministerul de finace

PENSIUNE. — ACCIDENT SURVENIT ÎN TIMPUL SERVICIULUI. — PLOAE. — DACĂ CONSTITUE UN ACCIDENT ÎN SENSUL ART. 3 ALIN. a DIN LEGEA PENSIUNILOR DIN 1908.

Pentru a se putea obține o pensie în cazurile prevăzute de art. 3 alin. a din legea pensiunilor din 1908, trebuie dovedit că infirmitatea sau moartea se datorește unui act de devotament, unui act de curaj sau unui accident.

Astfel, faptul că o persoană, în îndeplinirea serviciului său, a fost surprinsă de o ploaie, în urma căreia a contractat o răceală care i-a cauzat moartea, neintrând în nici unul din cele trei cazuri prevăzute de articolul sus citat, întrucât ploaia nu este decât un fenomen natural de prevăzut și împotriva căruia oricine poate lua măsuri, nu poate da loc unei acțiuni pentru acordare de pensie.

No. 151. — Matilda A. Arhimandrescu, a făcut apel contr deciziei No. 687 din 1908, a comisiei pentru constatarea și regularea drepturilor la pensie, dată în proces cu Ministerul de finace.

S'au ascultat : d-nii avocați Em. Pantazi și Th. Simionescu, în dezvoltarea motivelor de apel ; d-l avocat Al. Zăuceanu, în combateri.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Matilda A. Arhimandrescu în contra deciziei cu No. 687 din 1908 a comisiei pentru constatarea și regularea drepturilor la pensie prin care i s'a respins cererea de a fi regulată la pensie ;

Având în vedere desbaterile orale și actele invocate ;

Având în vedere că apelanta înaintea Curței cere să i se recunoască dreptul la pensie în condițiunile art. 3 lit. a din lege, bazându-se pe faptul că moartea soțului său Aurel Alexandrescu a provenit din cauza unui accident pe care l-a suferit în timpul și din cauza serviciului la 24 Octombrie 1907, pe când ocupa funcțiunea de judecător de ședință la tribunalul Muscel și anume că la acea dată, cu ocaziunea unei cercetări locale, a fost răsturnat de o căruță și că cu toate leziunile ce a căpătat atunci a continuat bolnav fiind, cu îndeplinirea sarviciului până la 11 Iunie 1908, când fiind trimis într'o cercetare la comuna Slănic a fost apucat de o ploaie terențională după care căzând bolnav a încetat din viață în ziua de 9 August 1908 ;

Având în vedere că din procesul-verbal încheiat de comisiunea administrativă instituită conform art. 27 din

Considerând că, din actul de donațiune din anul 1878, se constată că Elena Cotrutz a dăruit intimatei imobilul din str. Primăverei No. 28, fără dispensă de raport ;

Considerând că Elena Bălăcescu nu aduce dovada cum că a renunțat la succesiunea donatoarei ; că, în lipsa acestei dovezi, ea a rămas investită cu moștenirea defunctei Elena Cotrutz ;

Considerând dar că intimata fiind, pedeoparte, succesibilă și donatară fără dispensă de raport, iar pe de alta, nerenunțând la moștenirea donatoarei, ea vine la succesiunea acesteia, împreună cu generalul I. Cotrutz ; că, în asemenea caz, nu poate fi vorba nici de rezervă și de cotitate disponibilă, și nici de acțiune în reducere a donațiunei ;

Că dar, acțiunea intentată de generalul I. Cotrutz trebuie a fi respinsă pe acest singur motiv, și fără a se mai examina temeiul însuș al acțiunei, adică dacă liberalitatea excede sau nu cotitatea disponibilă ;

Având în vedere că, în al doilea rând, apelanta pretinde că, în speță, nu poate fi vorba de acțiunea în reducere, ci numai de raport, și cere, în consecință, ca intimata să fie obligată a raporta imobilul donat la masa succesiunei defunctei Elena Cotrutz ;

Având în vedere că intimata ridică obiecțiunea cum că generalul I. Cotrutz, cerând înaintea tribunalului reducere a donațiunei, nu se poate pentru întâia oară să se ceară în apel raportul ei, în baza art. 327 pr. civilă ;

Având în vedere că, după dispozițiunea acestui articol, în apel nu se poate face nici o cerere nouă care nu s'a făcut la întâia instanță, afară numai de compensații sau cereri cari servesc ca mijloace de apărare la acțiunea principală ; că nu se poate schimba în apel nici cauza, nici obiectul pricinei și nici calitatea părților ;

Considerând că acțiunea în reducere nu se confundă cu acțiunea în raport ; că între reducere a unei liberalități și raport există, din diferite puncte de vedere, deosebiri importante ; că dar nu se poate cere pentru întâia oară în apel raportul unei donațiuni, când acțiunea intentată la prima instanță a avut de obiect exclusiv reducerea ei ca întrecând cotitatea disponibilă ;

Considerând că, după cum s'a arătat mai sus, generalul Cotrutz și tutoarea legală au cerut înaintea tribunalului reducerea donațiunei făcută de mama sa intimatei Elena Bălăcescu, iar nu raportul ; că numai în apel Adela general Cotrutz formulează o asemenea cerere ; că, prin urmare, ea nu poate fi admisă fără a violă dispozițiunea suscitată din codul de procedură civilă ;

Că, astfel fiind, apelul făcut de Adela general Cotrutz, în calitate de tutoare legală, nu este întemeiat și ca atare urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge apelul.

Semnați : Oscar N. Niculescu, M. Vidrașcu, St. Miculescu,
I. Baștea.

lege se constată că intradevăr moartea lui Aurel Arhimandrescu a provenit din cauza accidentului ce a suferit în ziua de 24 Octombrie 1907 cu ocaziunea serviciului ;

Considerând că art. 7 din legea pensiunilor în vigoare la 1908, prevede lămurit ca văduva nu are dreptul la pensie dacă soțul său nu va fi servit cel puțin 15 ani cu rețineri pentru pensie, afară de (art. 27) cazurile de devotament sau accident prevăzute de art. 3 lit a; iar art. 27 al. I prevede că infirmitățile rezultând din accidente se vor constata îndată sau cel mult în termen de 3 luni dela accident, din oficiu sau după cererea interesaiților, sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din asemenea infirmități ;

Considerând că este cert că constatarea prevăzută de art. 27 nu s'a făcut în termen de 3 luni după accidentul întâmplat lui Arhimandrescu la 24 Octombrie 1907, ci tocmai la 6 Septembrie 1908, după decesul său, așa că văduva sa n'are drept la pensie, căci nu poate exercita alte drepturi decât acelea pe care le-ar fi avut tatăl său în viață fiind ;

Având în vedere că apelanta susține astăzi în apel că cererea de pensie făcută la 26 August 1908 o întemeiază nu pe faptul ca soțul său ar fi căpătat infirmități în timpul serviciului la 24 Octombrie 1907, caz în care n'ar mai fi în termen de a face constatarea cerută de art. 27, alin. I, întrucât dela acest accident și până la introducerea cererei au trecut mai mult de 3 luni și această cerere de pensie o întemeiază pe faptul că soțul său a fost surprins de ploae pe când se găsea în cercetare locală în ziua de 11 Iunie 1908, din care cauză s'a îmbolnăvit, iar în ziua de 9 August a încetat din viață ;

Considerând că, în fapt, se constată din actele aflate la dosar că Arhimandrescu, judecător-instructor la tribunalul Muscel, a fost delegat, și d-sa a efectuat o cercetare locală în ziua de 11 Iunie 1908 când a fost surprins de ploae din care cauză a răcit, iar la 9 August 1908 a murit, moartea sa fiind provocată de oboseală și răceală căpătată în timpul serviciului ;

Că cererea de pensie fiind făcută la 26 August 1908, iar moartea lui Arhimandrescu provenind din răceala contractată la 11 Iunie 1908, este necontestabil că cererea a fost făcută în termenul de trei luni prevăzut de art. 27 din legea pensiunilor ;

Considerând însă că, pentru a se putea obține pensia în cazurile prevăzute de art. 3 alin. a din lege, trebuie dovedit că infirmitatea, în speță moartea, se datorește unui act de devotament, unui act de curaj sau unui accident ;

Că, faptul că Arhimandrescu s'a dus la cercetarea locală în ziua de 11 Iunie, unde a fost surprins de ploae, nu intră în nici unul din aceste cazuri prevăzute de art. 3 alin. a, întrucât ploaia nu este decât un fenomen

natural de prevăzut și împotriva căruia oricine poate lua măsuri ;

Că, prin urmare, din faptul că Arhimandrescu s'a dus la cercetarea locală în ziua de 11 Iunie, nu rezultă decât că d-sa și-a făcut datoria, și dacă a fost udat de ploae, cauza nu se poate atribui decât neprevăderii sale.

Pentru aceste motive, respinge apelul.

Semnați : Al. Alessiu, M. Gr. Ciocărdia, V. Antinescu,
G. Buzdugan, D. A. Mavrodin.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PUTNA

SECȚIUNEA II

Audiența dela 16 Septembrie 1909

Președința d-lui N. C. Penciulescu, președinte

I. Dimancea cu Paulina Cernat și altul

DIVORȚ. — CAUZĂ DETERMINATĂ. — SOȚ VINOVAȚ. — DREPTUL COPILOR LA O TREIME DIN AVEREA PĂRINTELUI VINOVAȚ. — ART. 285 CODUL CIVIL.

DIVORȚ. — CAUZĂ DETERMINATĂ. — TREIMEA ACORDATĂ COPILOR DIN AVEREA SOȚULUI VINOVAȚ. — INALIENABILITATEA FONDULUI. — ART. 285 ȘI 517 ȘI URM. CODUL CIVIL.

1° Dispozițiunile art. 285 codul civil modificat în 1906, privitoare la dreptul de o treime din averea soțului declarat vinovat prin hotărîrea de despărțenie, ce se cuvine copiilor eșiți din acea căsătorie, fiind generale, urmează că ele au a se aplică nu numai față de averea care se găseă în patrimoniul soțului vinovat în momentul cererii de divorț, ci la toată averea mobilă ce o are soțul în timpul căsătoriei până la transcrierea sentinței de divorț.

2° Textele de lege cuprinse în art. 517 și urm. din codul civil, sunt privitoare numai la uzufructul convențional intervenit între majori capabili de a dispune de avutul lor, nu și la uzufructul prevăzut de art. 285 codul civil, care dispune că soțul vinovat își păstrează uzufructul asupra averii trecută în favoarea copiilor, cărora le rămâne numai nuda proprietate.

Astfel, treimea acordată copiilor devine inalienabilă și părintele nu mai poate dispune de acest fond al cărui uzufructuar este.

No. 168. — S'au prezentat : reclamantul, asistat de d-l avocat N. D. Chirculescu; pârâții, asistați de d-nii avocați St. Georgescu și N. Cilibidachi.

Tribunalul,

Având în vedere desbaterile orale, care au avut loc înaintea tribunalului, actele și concluziunile scrise aflate la dosar din care rezultă în fapt următoarele : In anu

1908 Curtea de apel din Galați secția II-a a pronunțat decizia No. 169 prin care declară desfăcută căsătoria dintre I. Limancea și soția sa Paulina Dimancea, decizie care rămânând definitivă s'a investit cu formula executorie și s'a transcris la oficerul stărei civile din Focșani sub No. 218 din 31 Decembrie 1908, divorțul fiind pronunțat în favoarea soțului reclamant. Din această căsătorie s'a născut un băiat, Ionel I. Dimancea, și reclamantul în calitate de părinte și reprezentant legal al drepților minorului său fiu, se adresează justiției prin prezenta acțiune și cere ca atât bunicul copilului Const. Cernat, care conform actului total deține 22.000 lei scrișuri funciare rurale 5°/_o, cât și mama copilului să dea la Casa de depuneri și consemnațiuni a treia parte atât din suma arătată mai sus cât și din celelalte sume arătate prin acțiune, întemeindu-și această pretențiune pe dispozițiunile art. 285 codul civil și pe contractul de căsătorie ;

Având în vedere că reclamantul I. Dimancea, față cu ambele părți, a modificat în instanță acțiunea sa, în sensul ca tribunalul să acorde părâților un termen de 6 luni pentru depunerea acestei treimi, iar recipisa de consemnare s'o înainteze tribunalului și în caz când părâții nu se vor conforma acestei obligațiuni, să fie condamnați către d-sa la plata treimeii cerute, pentru ca el să i urmărească și să i constrângă astfel a achita treimea pe care apoi să o dea personal la Casa de depuneri pe numele minorului său fiu. Mai modifică și cererea dela punctul II lit. a. din acțiune în sensul că reduce suma de 20.000 lei ce d-na Paulina C. Cernat a moștenit dela fratele său la 16.000 lei, compusă din 10.000 lei o poliță ce foasta sa soție avea dela tatăl său și 6000 lei valoarea unei bijuterii cumpărate de Paulina Cernat tot din suma de mai sus ;

Având în vedere că averea a cărei treime se pretinde astăzi de reclamant pentru fiul său, se vede publicată și în Monitorul Oficial No. 278 din 13 Martie 1909, în care s'a inserat extractul după sentința de divorț No. 11 din 9 Maiu 1909, cum și după decizia Curței de apel din Galați No. 169 din 1908 cu excepțiunea sumei moștenită de Paulina Cernat dela mama sa, moștenire ce i-a venit în timpul divorțului și care nu s'a prevăzut în publicație ;

Considerând că temeiul acestei acțiuni se bazează atât pe contractul de căsătorie cât și pe dispozițiunile art. 285 din codul civil modificat în 1906, care prevede că, în caz de divorț pentru cauză determinată, o treime din averea soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie se cuvine copiilor eșiți din această căsătorie ;

Considerând că din modul cum este redactat acest text de lege, rezultă că ideea care a călăuzit pe legiuitor la alcătuirea lui, a fost pornită dintr'un înalt sentiment de equitate, care constă în a asigura existența viitoare a copiilor, punându-le la dispozițiune la timpul oportun averea de care au atâta nevoie, pentru a suporta gre-

utățile vieții, atunci când la majorat se găsesc tocmai în pragul ei ;

Considerând că, pe lângă acest sentiment de equitate, legiuitorul voește prin acest text să pedepsească și pe soțul care divorțează, immobilizându-i o porțiune din avere pe care o trece copiilor în plină proprietate ;

Considerând că odată stabilite aceste principii, urmează ca tribunalul să examineze temeiul acțiunii reclamantului, cum și opunerile ce i s'au făcut de părâți în apărarea lor ;

Considerând că, în ce privește a treia parte din suma de 22.000 lei, s'a recunoscut de părâți în instanță că se cuvine minorului și că cererea reclamantului cu privire la această sumă e întemeiată ;

Considerând că în ce privește suma de 22.000 lei ce părâta a moștenit dela fratele său C. C. Cernat, sumă care s'a redus la 16.000 lei în instanță, cu toate că s'a primit de părâta în timpul căsătoriei dela tatăl său, într'o poliță de 10.000 lei, care însă nu i s'a achitat, iar cu 6000 lei și-a cumpărat o pereche cereei, totuși părâții recunosc și această sumă și nu fac obiecțiuni în privința ei fiind prevăzută și în acțiunea de divorț ;

Considerând că în ce privește suma de 16567 lei ce Paulina C. Cernat a moștenit dela mama sa, deși se obiectează de părâta că a primit această sumă după transcrierea hotărârei de divorț și că astfel fiind, fiul său nu are drept la o treime, totuși se constată în fapt că defuncta a încetat din viață la 25 Maiu 1908 și sentința de divorț s'a transcris la 31 Decembrie 1908, așa că succesiunea s'a deschis mai înainte de transcrierea hotărârei ;

Considerând că astfel fiind faptele, față cu dispozițiunile art. 653 codul civil care prevede că descendenții au de drept posesiunea succesiunii chiar din momentul morții defunctului, părâta a dobândit această avere care a intrat în patrimoniul său în timp util pentru minor, așa că urmează să depue pe numele fiului său și din această sumă o treime ;

Considerând că deși acești bani nu sunt prevăzuți în sentința de divorț, totuși art. 285 codul civil fiind general și neprevăzând că copii au dreptul numai la averea care se găsea în patrimoniul soțului vinovat în momentul cererii de divorț, ci înțelegând prin cuvintele generice de « o treime din averea soțului » toată averea mobilă pe care o are soțul în timpul căsătoriei până la transcrierea sentinței de divorț, urmează că și această sumă este afectată de treimea art. 285 ;

Considerând că față cu principiile ce au călăuzit pe legiuitor când a redactat acest text de lege, nu poate fi altă interpretarea acestui articol, fiindcă protecția acordată copiilor nu ar mai fi la înălțimea la care a voit s'o ridice legiuitorul, dacă le-ar fi acordat numai treimea avari prevăzută în cererea de divorț și nu și treimea avari dobândite de soț până la transcrierea hotărârei ;

Că, de altfel, formalitatea publicității averii soțului vinovat cerută de art. 285 codul civil nu e o restrângere a dreptului copiilor numai la averea ce s'a publicat, ci această formalitate este dictată de lege în interesul terților fără nici un raport la copii ;

Având în vedere obiecțiunea ce se face de pârâțul C. Cernat că este rău chemat în acțiunea de față, pentru că această acțiune se referă la drepturile ce are minorul ca nud proprietar și uzufructuara Cernat, având de obiect consemnarea uzufructului, iar că d-sa chiar dacă ar fi debitor ficei sale, în asemenea caz ar urma ca reclamantul să se îndrepte în contra sa cu acțiune în calitate de creditor, iar nu să'l alăture la o acțiune ce se petrece între minor și d-na Cernat ;

Considerând că este necontestat în drept, față cu dispozițiunile art. 68 procedura civilă, că într'un proces se poate chema două sau mai multe persoane când între ele există o legătură de interes privitoare la o pricină și când dreptul sau obligația lor se reazemă pe acelaș temei juridic sau de fapt ;

Considerând că este stabilit față cu actul dotal aflat la dosar că pârâțul C. Cernat este debitorul d-nei Paulina Cernat, prin faptul că la căsătoria sa cu reclamantul i-a constituit dotă suma de 22.000 lei în scrisuri funciare rurale 5%, bani cari au rămas în păstrarea sa și astăzi, nefăcând nici-o dovadă că i-a restituit, legătura de interes privitoare la pricină este evidentă, între d-na Cernat și C. Cernat și art. 68 procedura civilă avându'și aplicațiunea în speță, bine este chemat d-l Cernat în acest proces, iar obiecțiunea sa urmează a fi respinsă ca neîntemeiată ;

Considerând de altfel că fiind stabilit că d-l C. Cernat este debitorul d-nei Paulina Cernat cu această sumă chemarea sa alături cu ficia sa în acest proces mai este întemeiată și pe textul art. 974 codul civil care dă drept creditorilor să exercite toate drepturile și acțiunile debitorilor lor, afară de acelea care le sunt exclusiv personale ; or, în speță, d-na Cernat e debitoare față de minor, prin urmare, și din acest punct de vedere susținerile d-lui C. Cernat sunt neîntemeiate ;

Având în vedere motivul invocat de pârâta Pulina C. Cernat și care constă în a susține că articolul 285 codul civil prevăzând că soțul vinovat își păstrează pentru toată viața uzufructul asupra averii trecută în patrimoniului copiilor cărora le rămâne numai nuda proprietate, dânsa trebuie considerată din acest punct de vedere ca o uzufructuară în sensul art. 517 și urm. codul civil ;

Considerând că uzufructul despre care tratează aceste texte de lege este uzufructul convențional intervenit între majori capabili de a dispune de avutul lor, și aceste texte de lege nu pot fi privitoare la uzufructul prevăzut de art. 285 codul civil a cărui redacțiune s'a văzut din ce spirit de echitate s'a făcut, căci dacă ar fi astfel după cum se pretinde, atunci art. 285 codul civil ar deveni

inaplicabil în această materie. În adevăr, dacă soțul vinovat ar avea dreptul să dispue de fond după plac în-trebuințându-l în operațiuni hazardate, care să'i producă un venit mai mare și astfel a'l expune la o pierdere totală, atunci în ce ar mai constata asigurarea minorilor pe care o urmărește art. 285 codul civil ;

Considerând că aceasta trebuie să fie interpretarea logică ce urmează să se dea acestui text de lege, mai rezultă și din împrejurarea că dacă soțul vinovat ar putea dispune de avere până la moarte, copiii vin la succesiunea lui cu dreptul lor de succesori, iar nu ca proprietari ai unei treimi și atunci ce ar mai însemna dreptul lor la o treime în plină proprietate ;

Considerând că tocmai ca să ferească pe copii ca la moartea părintelui să nu găsească în succesiunea sa nimic, mai cu seamă când e vorba de avere mobilă, legiuitorul a creat art. 285 codul civil prin care ridică părintelui dreptul de a dispune de o treime din averea sa, împedîndul astfel ca să devie cu desăvârșire insolubil în dauna copiilor ;

Că astfel fiind, și acest mijloc de apărare urmează a fi respins cu neîntemeiat ;

Considerând că, față cu cele de mai sus, acțiunea reclamantului Ion Dimancea urmează a fi admisă astfel după cum e modificată în instanță.

Pentru aceste motive, admite acțiunea.

Semnat, N. C. Penculescu.

Observație. — Sentița tribunalului Putna este, după părerea noastră, juridică în ambele puncte decise prin ea. Se poate consulta în această privință *Tratatul de drept civil al d-lui profesor D. Alexandresco*, tom. II, pg. 195 urm. (ed. 2-a), care poate fi, în această privință, consultat ca un comentariu autentic, întrucât numitul jurisconsult a fost, în Senat, raportorul legii din 1906.

S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut tomul IX (partea I-a) din **Explicațiunea teoretică și practică a Dreptului civil român**,

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Comentariul art. 1410—1490, 1902 din codul civil

Acest volum cuprinde studii amănunțite asupra legii proprietarilor, precum și asupra bezmanului, embaticului sau emfiteozei.

Prețul 10 lei.

Partea a doua din acest volum, care va apare cât de curând, va cuprinde: **Societatea, Mandatul, Comodatul și Imprumutul**, precum și tablele întregului volum.

GRIGORE V. MANIU. — **Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român**, Volumul III, cuprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. *Gutenberg*, Joseph Göbl, București, 1909.

Prețul 12 Lei.